

Revisión

Deu anys de D.P.C.A. a Mallorca

Antonio Morey Molina, Catalina Lima Comas*

La Diàlisi peritoneal (D.P.) ha pres part de l'arsenal terapèutic des de la creació de les unitats nefrològiques en els anys 60. Les principals indicacions eren la insuficiència renal aguda, grans transtorns hidroelectrolítics i com antesala per accedir a un programa d'hemodialisi. Fou a l'any 1972 quan es feren les primeres D.P. a l'Hospital Son Dureta i des de llavors fou una eina terapèutica molt utilitzada a l'unitat d'aguts, les modificacions efectuades per Tenckhoff en 1973 (1) en els catèters, fou possible la seva utilització a més llarg termini sempre de forma intermitent en un petit nombre de malalts amb dificultats a l'obtenció d'un accés vascular permanent.

L'any 1976 Popovich i Moncrief (2) descriuen una nova forma de dialitzar que denominen "Equilibrium peritoneal"; els mateixos autors publiquen més ampliaments els seus resultats dos anys després (3) apareixent l'actual denominació de diàlisi peritoneal contínua ambulatoria (DPCA). Arran de la presentació de treballs en el congrés de la

European Dialysis and Transplant Association (EDTA) celebrat a Amsterdam l'any 1979 (4,5), es va iniciar en el nostre país a finals d'aquest mateix any i principis del següent, la DPCA concretament a Madrid, Toledo i Sevilla.

En el nostre hospital amb una dilatada experiència en DP intermitent, la DPCA va

neixer l'any 1987 amb la inclusió de 4 pacients, assignació de personal mèdic i d'infermeria, dedicat si bé de forma no exclusiva, es dotar d'un espai físic degudament condicionat, es constituí la unitat de DP; durant aquest deu anys, integrada a la Secció i després Servei de Nefrologia, ha anat desenvolupant la seva activitat a les facetes assistencial, docent i investigadora.

Pel que respecta a l'atenció al pacient, ha mantengut fluxos bidireccionals entre les unitats d'hemodiàlisi i transplant renal, mantenint una estreta col·laboració amb l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona, concretament amb la trasplantació simultània de ronyó i pàncrees (6) amb 4 pacients diabètics; s'ha atès un total de 88 pacients, 17 varen rebre una trasplantació renal, que representa un 19%. El tractament mitjançant hemodiàlisis representa més del 90% en els nostres malalts, la DPCA se situa entorn al 8%, molt per baix de les nostres aspiracions de prolongar-lo al 15%, hem estès el tractament a l'illa de Menorca, concretament a dos pacients i s'ha ofert el tractament als responsables de l'atenció nefrològica d'Eivissa. Cada any reben pacients nacionals i estrangers, que passen a la nostra illa les seves vacances, oferint-los suport assistencial, tècnic i de materials si el necessiten.

L'activitat docent inclou a la nostra unitat tres àmbits, el medic-paramèdic contribuïnt a la formació nefrològica de quatre residents i infermeres, la participació de reunions clíniques, confecció de protocols i la col·laboració a cursos, són les pràctiques més habituals.

Igualment s'ha desenvolupat un innovador pla educatiu destinat a pacients i familiars, amb la confecció de cassets que suposen un suport i recordatori permanent a l'hora de efectuar les tècniques, contribuïnt d'aquesta forma a la prevenció de processos infecciosos (7), així com la publicació de dues videogravacions amb l'objecte d'informar del tractament de la insuficiència renal crònica, amb el desen-

*Unitat de DPCA-Servei de nefrologia. Hospital Son Dureta

volupament de dues tècniques completes efectuades en el domicili del pacient; d'aquesta manera es fa possible l'elecció informada del tractament substitutiu, amb la participació familiar (8).

En tercer lloc, amb el suport dels mitjans de comunicació i amb un intent d'entendre el seu coneixement a la població general, hem col·laborat amb la premsa escrita, ràdio i televisió en la seva difusió.

A l'àmbit investigador la unitat de DPCA va presentant les seves experiències a revistes i congressos tant mèdics com d'infermeria d'àmbit nacional i internacional. Forma part des de la seva fundació del Grup Català-Balear de Diàlisi Peritoneal. En aquest marc ha participat en dos estudis multicèntrics, "Estudi nutricional i de Salut en Hemodiàlisi i diàlisi peritoneal" i

"Profilaxi antibiòtica en la col·locació del catèter peritoneal". En aquest moment la nostra col·laboració se centra a dos estudis a nivell nacional "Evolució clínica y analítica de pacientes en diàlisi peritoneal tras un año de tratamiento con un cambio diario de solución con aminoácidos al 1'1% (Nutrineal) y "protocolo PD plus".

En aquest deu anys de singladura de la unitat de DPCA de l'Hospital Son Dureta, molts de professionals han aportat la seva il·lució, idees, estudis i treball, permetent el seu desenvolupament, consolidació i seguir ofertant aquest tipus de tractament al pacient amb insuficiència renal. No volem deixar pasar aquesta ocasió sense expressar-los el nostre més profund agraïment amb un "GRÀCIES A TOTS PER TOT"

Bibliografia

1. Tenckhoff H, Schechter H. A bacteriologically safe peritoneal acces device. *Trans. Am. Soc. Artif. Int. Organs.* 10: 363-370. 1993.
2. Popovich RP, Moncrief JW, Dechard JF, Bomar JB, Pyle WK. The definition of a novel portable/wearable equilibrium dialysis technique. *Abstact. Trans. Am. Soc. Artif. Int. Organs.* 5:64. 1976.
3. Popovich RP, Moncrief JW, Nolph KD, Ahods AJ, Twardowk ZJ, Pyle KW. "Continuous ambulatory peritoneal dialysis". *Am. Intern. Med.* 88:449. 1978.
4. Oreopoulos DG, Clayton S, Dombros N, Zellerman G, Katirtzogloy A. Nineteen months experience with continuous ambulatory peritoneal dialysis (CAPD). *Proceedings of the E.D.T.A.* 16:184. 1979.
5. Flynn CT, Hibbard J, Dohrman. Advantages of CAPD to the diabetic with renal failure. *Proceedings of E.D.T.A.* 16:184. 1979.
6. A. Morey, A. Alarcón, JM. Gascó y J. Bestard. Trasplante de riñón y páncreas. Colaboración H. Clínic i Provincial Barcelona-Mallorca. *Nefrología* 16:98. 1996.
7. A. Morey, C. Rapado, C. Lima, M. Gacias, A. Alarcón, J. Gascó, P. Serrano, X. Bestard. Original didactic experience in C.A.P.D. *Perit. Dial Inter.* 15 (supl.):558. 1995
7. A. Morey, C. Rapado, C. Lima, P. Losada, D. Tura, R. Bernabeu, A. Alarcón, J.E. Marco, J. Gascó, J. Bestard. Actividad docente de la unidad de D.P.C.A. *Rev. Port. Nefrol. Hipert.* 11:119. 1997.